

Handläggare: Yvonne Zellman
Telefon: 508 28 482

Till
idrottsnämnden

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015 för idrottsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förvaltningens förslag till underlag till budget 2013 och inriktning för 2014 och 2015 för idrottsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Olof Öhman
Förvaltningschef

Ärendet

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, där budgetåret utgör periodens första år. Inför stadens centrala budgetberedning ska nämnderna därför lämna ett underlag för planering för år 2013 med inriktning för 2014 och 2015. Planeringen ska utgå från Stockholms stads Vision 2030. Underlaget ska rymmas inom de planeringsnivåer som kommunfullmäktige beslutade om i samband med att budgeten för år 2012 fastställdes.

Förvaltningen redovisar i punktform, under respektive inriktningsmål, en övergripande och sammanfattande analys av verksamhetens utveckling de kommande åren. Underlaget i övrigt beskriver trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna och eventuella behov av åtgärder utifrån detta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för verksamhetsstöd i samarbete med driftavdelningen samt förvaltningens staber. Ärendet har behandlats på förvaltningsgruppen den 5 och 13 april 2012.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagare och besök

- Idrottsnämnden vill främja ett brett utbud av idrottsaktiviteter som stimulerar alla grupper till fysisk aktivitet. Detta sker bland annat genom idrottsrörelsens omfattande aktiviteter och genom nämndens eget verksamhetsutbud på olika anläggningar. En ökning av den fysiska aktiviteten skapar bättre folkhälsa och livskvalitet.
- Genom att utveckla befintliga anläggningar, tillhandahålla fler anläggningar samt att nyttja befintliga hallar effektivare kan fler erbjudas möjlighet till fysisk aktivitet. Idrottsnämnden vill dessutom främja boende- och närmiljöer som främjar friluftsliv och fysisk rörelse.
- Under perioden fortsätter och utökas samarbetet med stadsdelsförvaltningar, skolor och föreningar för att nå dem som är fysiskt inaktiva, där de främsta målgrupperna är flickor och kvinnor med utländsk bakgrund samt personer med funktionsnedsättning.
- Fler idrottsanläggningar ska erbjuda tider för spontant idrottande.
- Ökad simkunnighet är ett fortsatt prioriterat område, där skolor och stadsdelsförvaltningar är viktiga samarbetsparter.

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Kvalitetssäkringen inom den egna verksamheten är fortsatt ett viktigt verktyg för att säkra utbud, bemötande och kompetens.
- Brukarrådet mellan idrottsförvaltningen och företrädare för friskvårdsaktörer ska utvecklas.
- Verksamheter ska konkurrensprövas och formerna för föreningsdrift ska utvecklas.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Idrottsförvaltningen arbetar för att göra verksamheten så kostnadseffektiv som möjligt, vilket innefattar kontinuerlig utveckling och effektivisering av organisationen, översyn av schemaläggning och vikarieanvändning, samordning av resurser, IT-utveckling med mera.
- Förvaltningens processer ses över för att öka kostnadseffektiviteten. Detta sker exempelvis genom att flera Lean-projekt pågår på enhetnivå samt för förvaltningsgemensamma processer. Målsättningen är att arbetssättet ska implementeras på fler enheter under perioden.
- Flera IT-projekt pågår som ska ge ökad kvalitet och på sikt även en effektivare administration.
- Förvaltningen har genomfört energieffektiviseringar i fastighetsbeståndet och fortsätter detta arbete tillsammans med fastighetskontoret.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

2. Nämndens verksamhetsområde

Inledning

Folkhälsa och idrott spelar en betydande roll i stadens vision om ett Stockholm i världsklass. Det är enligt forskningen otvetydigt att fysisk aktivitet är en av de viktigaste faktorerna för att skapa och upprätthålla en hälsosam livsstil. Fysisk aktivitet motverkar och lindrar en mängd sjukdomar. Genom att få fler invånare i Stockholm fysiskt aktiva kan staden bidra till minskad sjukfrånvaro, ökad kunskapsinhämtning hos skolelever och ökad produktivitet hos de vuxna. Möjlighet till fysisk aktivitet i staden kan därför vara avgörande för hälsa och goda levnadsvanor bland stockholmarna. Störst hälsovinster får de personer som går från inaktivitet till att bli fysiskt aktiva.

Stockholm är, och ska de kommande åren vara, en mångsidig och upplevelserik storstad för idrott och motion. Varje medborgare ska kunna vara fysiskt aktiv utifrån sina förutsättningar och det ska finnas stora möjligheter till såväl vardagsmotion, friluftsliv, föreningsidrott som spontant idrottande.

Befolkningen i Stockholms stad ökar kraftigt. Många flyttar in till staden för att arbeta och studera. Befolkningsprognosen för Stockholm visar en ökning jämfört med 2010 med knappt 120 000 invånare fram till utgången av 2020. Detta innebär att staden även måste växa som idrottsstad. Nya anläggningar behövs och de befintliga anläggningarna behöver kontinuerligt rustas upp och moderniseras för att klara av nya och ökade krav på moderna anläggningar. Det är viktigt att de nya anläggningar som tillkommer fördelas rättvist ur ett geografiskt men också ur ett demografiskt perspektiv. Förvaltningen ser det som viktigt att det i samband med att nya stadsdelar planeras även frigörs ytor för nya idrottsanläggningar, alternativt att intilliggande anläggningar rustas upp och moderniseras.

Efterfrågan på sim- och idrottshallar, som idag har cirka 3 miljoner besök årligen, kommer att öka betydligt i takt med att staden växer. Nya anläggningar behövs som tillgodoser behovet också bland dem som inte är aktiva i föreningslivet. Ambitionen är att stockholmarna ska vara minst lika nöjda som idag med förutsättningarna för idrott och motion.

Under 2012 ska idrottsnämnden ta fram ett nytt idrottspolitiskt program. Arbetet ska ske i bred samverkan med framför allt idrottsrörelsen och föreningslivet men också med allmänheten och övriga nämnder i staden. Framgången i idrotts- och folkhälsoarbetet är i stor utsträckning beroende av andra nämnders arbete. Ett nytt program kan på sikt komma att påverka andra styrdokument inom nämndens verksamhet. Förslaget till program ska också innehålla en långsiktig bedömning av behovet av kommande investeringar inom idrottens område. Förvaltningen avser att presentera ett sådant förslag i samband med att nämnden föreläggs ett förslag till idrottspolitiskt program under 2012.

Bildandet av Farsta idrottscentrum ger många möjligheter att utveckla befintlig och ny verksamhet i området. Detta nya sätt att organisera verksamheten ska sedan

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

utvärderas. Utmaningen är att skapa ett attraktivt centrum där olika befintliga och nya målgrupper och idrotter möts naturligt. Samarbete i närmiljön är en viktig framgångsfaktor, och målet är att Farsta idrottscentrum ska bli ett känt och etablerat område.

Fysisk aktivitet hos stockholmarna

Det är enligt forskningen otvetydigt att fysisk aktivitet är en av de viktigaste faktorerna för att skapa och upprätthålla en frisk och hälsosam livsstil. Genom att få fler invånare i Stockholm fysiskt aktiva kan staden bidra till minskad sjukfrånvaro, ökad kunskapsinhämtning hos skolelever och ökad produktivitet hos de vuxna. Forskningsprojektet Ung Livsstil som bedrivs i samverkan mellan idrottsförvaltningen och Stockholms universitet genomfördes i stor skala senast 2005-2006. Undersökningen visar på vikande grad av fysisk aktivitet ju äldre stockholmarna blir. Ungefär 25-30 procent av mellanstadieeleverna, cirka 35-40 procent av högstadieeleverna och cirka 40-45 procent av gymnasieeleverna var fysiskt inaktiva vid mätillfällena, beroende på mått av fysisk aktivitet. Vid mätningar av vuxnas fysiska aktivitet är mer än hälften inaktiva. Undersökningarna visar även att flickor, och särskilt flickor med utländsk bakgrund, är mindre aktiva än pojkar och att de med mindre ekonomiska resurser är mindre aktiva än de med starkare ekonomiska tillgångar. Särskilt inaktiva är också personer med funktionsnedsättning.

Idrottsförvaltningen fortsätter att arbeta för ett ökat och förbättrat samarbete med stadsdelsförvaltningar, skolor och föreningar för att tillsammans nå ut till dem som idag är inaktiva. Metoderna kan och bör variera mellan traditionell föreningsidrott, övrig organiserad idrott/motion och spontanidrott. I verksamhetsplanen för 2012 beslutade idrottsnämnden att införa en idrottsbonus som innebär att föreningar kan ansöka om stöd till särskilda insatser för att nå inaktiva barn och ungdomar. Dessa finns främst i den äldre tonårsgruppen, bland flickor och bland personer med funktionsnedsättning. Förvaltningens målsättning är att det i planering av investeringar och verksamhet tydliggörs vilka målgrupper som nås av insatserna. Det är viktigt att nya grupper nås vid sidan av de som redan idag är aktiva. Inte minst gäller detta ur ett genusperspektiv då nämndens uppdrag är att bidra lika mycket till kvinnors och mäns idrottande.

Ett viktigt verktyg för att nå målet ökad fysisk aktivitet är stadens idrottsanläggningar och den egna verksamheten i sim- och idrottshallarna. Alla stockholmare ska uppleva stadens idrottsanläggningar som lockande och attraktiva för fysisk aktivitet. Det är viktigt att profilen att vara tillgänglig för alla som vill röra på sig stärks. Nämndens prioriterade målgrupper är utgångspunkten för hur förvaltningen planerar och genomför den egna verksamheten. De kommande åren ska förvaltningen än mer bredda samarbetet och bygga nätverk med andra aktörer, för att möta behoven hos stockholmarna, framför allt de som behöver komma igång med regelbunden motion i vardagen, i och utanför stadens anläggningar. FaR, Fysisk aktivitet på Recept, har kommit att bli ett viktigt arbetssätt för att öka den fysiska aktiviteten för stadens invånare.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Idrottsförvaltningen ska fortsätta erbjuda öppna MåBra-kurser för vuxna och tonårstjejer, främst genom uppdragskurser anpassade till olika målgrupper. MåBra-kurs kombinerat med simskola är ett koncept som ska utvecklas för att erbjuda flickor och kvinnor med utländsk bakgrund både hälsokompetens och simkunighet, vilket kan bidra till ökad livskvalitet.

Andra kom igång-satsningar som fortsätter är särskilt utmärkta gruppträningspass, ett särskilt SmartStart-pass och Kom igång- och Håll igång-paket. Träna med vuxen för ungdomar 13-15 år har blivit en succé som kommit för att stanna. Genom kurser för barn, ungdomar och vuxna erbjuds prova på-möjlighet innan terminsstart. Ytterligare tillfällen för att prova på är lov, inspirationsdagar för ungdomar samt närvaro vid lämpliga evenemang och mässor för att inspirera ungdomar att röra på sig. Inom den egna verksamheten ska möjligheter skapas för att löpande kunna prova en öppen verksamhet inom gruppträning. Aktiviteten riktar sig till inaktiva ungdomar och genomförs i samverkan med skola och fritidsverksamhet i närområdet.

Idrottsnämnden ska erbjuda en dopningsfri träningsmiljö vid gymmen i stadens sim- och idrottshallar. Samtliga gym ska inom de närmaste tre åren vara certifierade inom "100 % Ren hårdträning".

Simkunnighet fortsätter att vara ett högt prioriterat område. I särskilt utsatta områden fortsätter förvaltningen att inventera nya möjligheter att öka simkunnigheten bland barn, ungdomar och ej simkunniga vuxna genom anpassad metodik. I detta arbete är aktörer inom skola och stadsdelsförvaltningar viktiga samarbetsparter.

Genom att på lämpliga platser runt Stockholm uppföra utegym försöker staden inspirera fler till att bli mer fysiskt aktiva. Utegymsmen har snabbt blivit mycket populära och placeras oftast i anslutning till motionsspår. Förvaltningens kompetens inom träning ska också användas vid riktade tillfällen vid utegym, i friluftsområden och i motionsspår för att inspirera till fysisk aktivitet. Idrottsförvaltningen förvaltar de motions- och skidspår som ligger utanför stadsgränsen. Under vinterperioden har förvaltningen ansvaret för att preparera skidspår i Nackareservaten och i Ågestaområdet. Under den närmaste treårsperioden kommer förvaltningen att fortsätta satsningen på trygga motionsspår genom till exempel bättre belysning och fortsatt slyröjning samt en utveckling av fler spåralternativ. Plogning av sjöisbanor och anläggande av isbanor för allmänhetens skridskoåkning är mycket uppskattade vinterinslag.

Ett tillgängligt idrotts- och fritidsliv

Den fysiska aktiviteten är generellt sett betydligt lägre hos personer med funktionsnedsättning än hos befolkningen i övrigt. Inom ramen för Ung Livsstil har studier gjorts som visar att av barnen i årskurs 7-9 i Stockholms stads särskolor är 65 procent fysiskt inaktiva. Motsvarande siffra bland icke-särskolebarn är 35-40 procent. Idrottsförvaltningen kommer att utveckla arbetet och insatserna inom Fritid för alla, vars syfte är att främja ett aktivt fritidsliv och öka antalet fysiskt aktiva bland barn och ungdomar med funktionsnedsättningar. Fritid för alla bygger

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

på samarbete med stadsdelsförvaltningar samt utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och socialförvaltningen med samordning genom idrottsförvaltningen. Idrottsförvaltningen ska också fortsätta arbetet med att utveckla kultur- och fritidslivet och insatser som ökar den fysiska aktiviteten bland vuxna personer med utvecklingsstörning eller autism som bor i särskilt boende.

Bland de prioriterade uppgifterna för personer som har funktionsnedsättning tillhör att göra stadens idrottsanläggningar tillgängliga och informera om anläggningarnas tillgänglighet. Fler friluftsanläggningar behövs som är anpassade för personer med funktionsnedsättning, och det behövs ett tillgängligt och brett motionsutbud. Idrottsförvaltningen ska också utveckla informationsvägarna och metoderna för att på ett mer effektivt sätt nå personer med funktionsnedsättning med information om tillgängliga aktiviteter.

IT-utveckling för ökad effektivitet, säkerhet och kundnytta

Förvaltningens två bokningssystem kan på flera områden utvecklas mot mer automatiserade processer. En förstudie bör genomföras för att hitta den långsiktigt bästa lösningen för bokningsverksamheten avseende systemlösning.

Under 2012 tas ett webbaserat system i bruk där föreningarna ska kunna administrera och ansöka om medlemsaktivitetsbidrag. Under treårsperioden fortsätter arbetet med att ytterligare digitalisera föreningsstödet.

Insatser för positiv läktarkultur - Program Supporter

Program Supporter är ett nätverk av fältassistenter och ungdomsarbetare från stadens stadsdelsförvaltningar, som samordnas av idrottsförvaltningen. För att staden ska kunna nå en tydlig samverkan med stockholmsklubbarnas supporterföreningar krävs en närmare kontakt och en regelbunden dialog i arbetet för en positiv supporterkultur. Dialogen med supportergrupperna är viktig eftersom det bland dem finns förutsättningar att stödja en positiv läktarkultur.

Båtsport och fiskevård

Båtsporten i Stockholm är ett av idrottsnämndens ansvarsområden. Förvaltningen har tagit fram ett förslag till policy för fritidsbåtlivet i ett framtida Stockholm. Policyn som tas fram i samarbete med exploateringskontoret planeras få en politisk behandling under 2012. Förvaltningen bedömer att den nya båtutredningen kommer att behandlas av idrottsnämnden under perioden. Idrottsförvaltningen är stadens kontakt gentemot de organiserade båtklubbarna men också för de båtägare som endast är i behov av en bryggplats under sommarmånaderna. Möjligheten att på strategiska platser runt staden iordningställa spolplattor för rengöring av båtskrov ska undersökas samt även möjligheterna att anlägga latrintömningsplatser. Allt detta arbete sker i samråd med båtorganisationerna.

Staden är känd för sin omfattande fiskevård som bland annat gör det möjligt att kunna fånga lax i Strömmen nedanför slottet. Förvaltningen, som ansvarar för sta-

dens fiskevård, sätter årligen ut en stor mängd laxöringar, gös, kräfter med flera arter.

Upphandling i konkurrens och nya finansieringsformer

Utbudet av idrott, motions- och friskvårdsaktiviteter ska vara varierat och brett, allt för att få fler stockholmare att röra på sig och motionera mer, i syfte att öka folkhälsan. För att uppnå detta krävs att många olika aktörer engagerar sig, idrottsrörelsen och övriga föreningslivet men även privata intressenter. Det ideella engagemanget hos den enskilde är värdefullt. Det är också angeläget att få in fler privata aktörer för drift av stadens idrottsanläggningar.

Ambitionen är att öka stockholmarnas valfrihet, höja kvaliteten och resurseffektiviteten samt samarbeta med en växande friskvårdsmarknad. I enlighet med gällande aktivitetsplan avser förvaltningen kommande år att fortsätta arbetet med att pröva om det finns ett intresse från den privata marknaden, i form av företag, organisationer eller personalgrupp, att bli entreprenörer inom driften av bad och friskvårdsverksamhet. Om en personalgrupp vill ta över en idrottsanläggning ska det ske på affärsmässiga grunder, vilket innebär att de är med och konkurrerar med övriga anbudsgivare på samma villkor.

Det är värdefullt med en god kommunikation med friskvårdsbranschen och att staden är lyhörd för aktörernas åsikter och idéer. Förvaltningen har kontinuerliga möten med friskvårdsaktörer i Stockholm genom det branschråd som förvaltningen initierat.

Idrottsförvaltningen kommer att se över förutsättningarna för föreningarna att via sponsorintäkter stärka sin ekonomi. I de mindre anläggningarna kan till exempel lokala företag sponsra de lokala föreningarna genom att ha reklam inne i anläggningarna under föreningens matchtid.

Personalområdet

Förvaltningen har sedan hösten 2011 genomfört ett kompetensutvecklingsprogram för arbetsledare inom driftavdelningen. Förvaltningen vill ta tillvara intern kompetens och medarbetare med möjliga ledaregenskaper. Detta förväntas höja förvaltningens attraktionskraft och också delaktigheten i medarbetarskapet. Programmet avslutas sommaren 2012 och förvaltningens ambition är att i möjligaste mån erbjuda dessa kandidater fortsatt utveckling inom förvaltningen.

De kompetensutvecklingsinsatser som påbörjades 2011 för medarbetarna på driftavdelningen planeras fortsätta kommande år. Utbildningsinsatserna syftar främst till kvalitetssäkring för ansvarsområdena friskvård, gruppträning, gym, simskola och receptionsarbete. Inom hjärt-lungräddning (HLR) och vattenlivräddning bedrivs kontinuerligt arbete där egna utbildade instruktörer testat och utbildat medarbetare. Förvaltningen kräver en hög kompetensnivå på medarbetarna för att därigenom kunna erbjuda trygga, säkra och attraktiva anläggningar. Detta förutsätter ständig kompetensutveckling. De närmaste åren ser förvaltningen behov av kompetenshöjning inom säkerhet och isläggning i ishallar/idrottsplatser. Förutom dessa Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

större insatser följer förvaltningen även upp de individuella utvecklingsplaner som upprättats i medarbetarsamtalen. En kompetensinventering görs 2012 baserat på planerna från 2011, vilket ska ge en samlad bild av behovet av kompetensutveckling framöver.

Förvaltningen arbetar medvetet med att ytterligare sänka den redan låga sjukfrånvaron (3,7 % 2011). Förvaltningen kommer under de närmaste tre åren främst att fokusera på tidiga insatser vid upprepade korttidsfrånvaro. Cheferna i förvaltningen får via personalenheten, företagshälsovården och försäkringskassan stöd och kunskap för att möta medarbetare som har upprepade korttidsfrånvaro eller som efter sjukskrivning är i behov av en plan för återgång i arbete.

Arbetet med att bedriva ett aktivt internt hälsoarbete fortsätter. Olika personalgrupper har olika behov och idrottsförvaltningens centrala hälsoarbete kommer i ökad utsträckning ta hänsyn till detta genom att också göra särskilda satsningar på olika personalgrupper eller personalkategorier framöver. Hälsa och arbetsmiljöfrågor står högt på dagordningen på APT-möten och chefer och arbetsledare får stöd och kunskap för att ständigt bedriva arbetsmiljöarbete för att förebygga ohälsa och olyckor.

Förvaltningen kommer den 1 juli 2012 att överlåta drift och skötsel av Högdalens sim- och idrottshall till en extern entreprenör. Förvaltningen ser det inte som troligt att det kommer att uppstå övertalighet i samband med detta 2012.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

Nämndens ekonomiska situation påverkas i huvudsak av tre faktorer - simhallarnas besöks- och intäktsutveckling, ökat underhållsbehov i anläggningarna samt investeringar som medför driftstörningar och ökade drifts- och lokalkostnader.

Ökningstakten när det gäller simhallarnas försäljningsintäkter har successivt sjunkit de senaste åren. Under 2011 minskade intäkterna jämfört med året innan. Minskningen under 2011 beror främst på att anläggningar har varit stängda för ombyggnad under delar av året. Under kommande period kommer simhallar periodvis fortsätta att stängas för ombyggnation samtidigt som nämnden ska pröva upphandling av driften av några sim- och idrottshallar. Detta, och att flera anläggningar börjar nå sitt kapacitetstak, gör att förvaltningen räknar med fortsatta intäktsminskningar de kommande åren.

Ovanstående utveckling medför att det blir allt svårare för nämnden att finansiera driftkostnaderna för nya anläggningar inom befintlig budgetram. När befolkningen växer ökar kraven på både nya anläggningar och utökad verksamhet i befintliga anläggningar.

Underhållsbehovet i idrottsanläggningarna är fortsatt stort. Idrottsnämnden ansvarar för inre underhåll och underhåll av tekniska installationer som vattenrenings- och kylanläggningar, medan fastighetsnämnden svarar för det yttre underhållet. Förvaltningens ambition är att den långsiktiga underhållsplaneringen kan revideras

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

i samarbete med fastighetskontoret så att en gemensam planering och prioritering av nödvändiga åtgärder kan utarbetas.

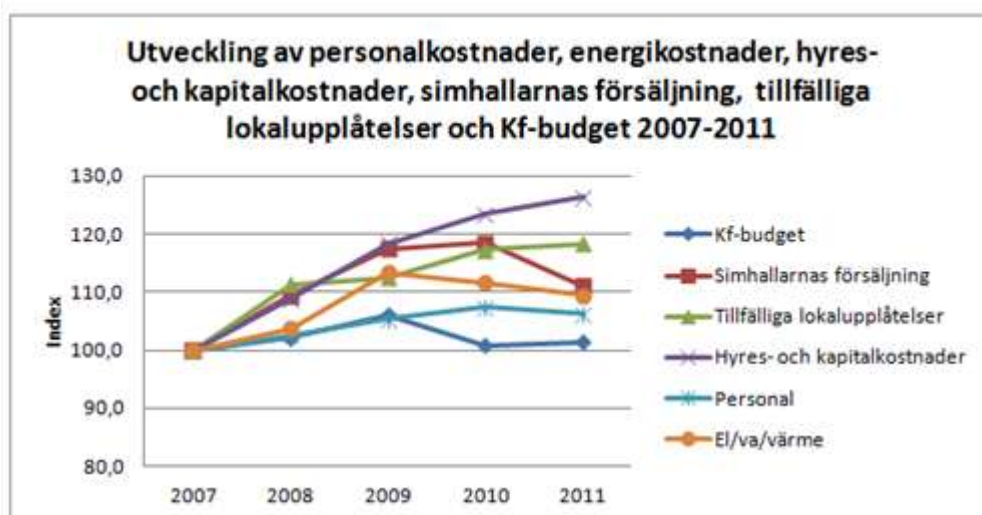
Hyreskostnaderna utgör en väsentlig del av nämndens budget och har därmed stor påverkan på de ekonomiska förutsättningarna. Utvecklingen av hyreskostnaderna påverkas till stor del av kostnadsutvecklingen inom underhåll och drift av idrottsfastigheterna, samt av den investeringsvolym som beslutas för nybyggnation och upprustning av anläggningarna. Det är viktigt att tydliga förutsättningar finns för finansiering av ökade hyreskostnader.

Blankettunderlag till stadsledningskontoret återfinns i *bilaga 1*.

3.1 Drift

Intäkts- och kostnadsutveckling 2007-2011

Diagrammet och tabellen nedan visar utvecklingen för personalkostnader, energikostnader, simhallarnas försäljningsintäkter, hyres- och kapitalkostnader, tillfälliga lokalupplåtelser och Kf-budget 2007-2011.

Mnkr

Intäkt-/kostnadslag*	2007	2008	2009	2010	2011
Kf-budget	522,3	533,7	554,1	526,3	529,8
Simhallarnas försäljning	143,2	156,7	168,1	169,6	159
Tillfällig lokalupplåtelser	45,2	50,3	50,9	53,09	53,5
Hyres- och kapitalkostnader	222,5	242,3	263,2	274,5	281,1
Personal	201,1	206,1	211,9	215,8	213,7
El/va/värme	75,2	77,9	85,2	83,9	82,3

* I simhallarnas försäljning ingår försäljning av årskort, engångskort, rabattkort varor, kurser, simskola m.m. Tillfälliga lokalupplåtelser består mest av planhyror.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Diagrammet och tabellen visar att ökade försäljningsintäkter för simhallarna och ökade planhyror tidigare delvis har finansierat de kostnadsökningar som har uppstått till följd av löneökningar, prisökningar och ökad verksamhetsvolym.

Den ökade verksamhetsvolymen beror bland annat på nya anläggningar, utökad användning av konstgräsplaner under för- och eftersäsong och ökade krav på arbetsinsatser vid olika vinterevenemang. Allt detta påverkar nämndens kostnader då det kan vara svårt att inrymma utökad vinterverksamhet inom befintlig organisation.

Vidare visar diagrammet och tabellen att energi- och personalkostnadsökningen stannat upp och under 2011 minskat jämfört med 2010. Detta beror på att några anläggningar har varit stängda under del av året samt att viss personal överförs till fastighetskontoret, men även på att en hel del effektiviseringar och besparingar har genomförts i verksamheterna under de senaste åren.

Ovanstående utveckling gör det allt svårare att inrymma driftkostnaderna för nya anläggningar inom befintlig budgetram. Krav på nya anläggningar växer då befolkningen ökar och nya bostadsområden byggs. Förvaltningens uppdrag att starta och genomföra möjligheter till öppen och spontan verksamhet i idrottsanläggningarna ger inga intäkter, men innebär ökade kostnader för personal och övrig drift. Detsamma gäller uppdraget att utöka öppettiderna.

När nya Stockholmsarenan öppnar 2013 kommer Djurgårdens allsvenska fotbollslag (herrar) att spela där i stället för på Stadion där de spelar för närvarande. Detta innebär på sikt ett intäktsbortfall på cirka 2-3 mnkr per år för idrottsnämnden. Det är osäkert om den verksamhet som i framtiden ersätter allsvensk fotboll på Stadion kommer att generera motsvarande intäkter. Kostnaderna kommer troligen inte att kunna minskas med lika mycket som intäkterna då det mesta av kostnaderna är fasta kostnader för att ha anläggningen i drift.

När kultur- och idrottsnämnden delades 1999 tecknades ett avtal mellan förvaltningarna gällande samnyttjande av tjänsterna som jurist och forskningsledare. I den budgetdelning som gjordes ingick medel för ovan nämnda anställningar i idrottsnämndens budget och idrottsnämnden har därefter bekostat anställningarna. Från och med 2013 kommer personerna som innehåft dessa anställningar att ha gått i pension. Med anledning av detta har idrottsnämnden och kulturnämnden kommit överens om att begära att 0,7 mnkr överförs från idrottsnämndens budget till kulturnämndens budget från och med 2013.

Utveckling av sim- och idrottshallarnas försäljningsintäkter

Antalet besök ökade tidigare stadigt för att därefter stabiliseras. Detta beror troligen på att anläggningarna börjat nå eller har nått sitt kapacitetstak. Under 2011 minskade intäkterna kraftigt, vilket främst beror på planerad och oplanerad renoivering av Farsta sim- och idrottshall, Tensta sim- och idrottshall samt Kronobergsbadet. Det finns en risk att denna utveckling fortsätter, eller att det åtminstone kan bli svårt att öka intäkterna kommande år. Hänsyn måste tas till planerade ombyggnationer, och även oplanerade som kan uppstå i och med att anläggningarna

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

garna blir allt äldre. Ombyggnationerna ökar trycket på övriga simhallar utan att antalet kunder ökar totalt sett. En upphandling av Högdalens sim- och idrottshall har genomförts med resultatet att en entreprenör tar över driften av anläggningen från och med 1 juli 2012. Under budgetperioden har nämnden för avsikt att pröva fler anläggningar för upphandling.

En översyn kan även behövas av verksamhetsutbudet samt hur prioriterade målgrupper ska nås med ändrade förutsättningar.

Utökning av idrottshallarnas verksamhet

Nämndens hallverksamhet har utökats de senaste åren och ytterligare utökning kommer att ske under budgetperioden. Under 2011 flyttades Sprallhallen, som var en ersättningshall för Skanstullshallen, till Skarpnäcksfältet istället för att monteras ner och tas ur bruk. Från och med hösten 2011 utökades verksamheten i Liljeholmshallarna, och två ersättningshallar sattes upp på Farsta IP. Hallarna kommer att finnas kvar även efter det att ombyggnaden av Farsta sim- och idrottshall är klar och medför därefter en utökning av hallverksamheten.

Engelbrekthallen, som byggs för närvarande, kommer att tas i drift under hösten 2013. Detta kommer att innebära cirka 3,1 mnkr i ökade årliga driftskostnader, exklusive hyreskostnader, och cirka 1 mnkr i ökade intäkter per år. Under 2013 får förändringen endast halvårseffekt.

Driftbudgetkonsekvenser av planerad upprustning/ombyggnad av sim- och idrottshallar

Under förutsättning att nämnden beviljas investeringsmedel planeras ombyggnation av Åkeshovs sim- och idrottshall under budgetperioden. Ombyggnationen får stor inverkan på nämndens driftbudget eftersom hela eller delar av anläggningen kommer att vara stängda under tiden. Det medför en ökad nettokostnad som blir svår att hantera inom befintlig budgetram utan negativ inverkan på övrig verksamhet. Nettokostnaden beräknas öka med cirka 1,6 mnkr 2014 och 2,3 mnkr 2015.

Beräkningarna baseras på att Åkeshov kommer vara stängd från och med 1 maj 2014 och under hela 2015. Den uppskattade effekten bygger på att endast bassängdelen kommer att vara stängd under projektiden. Det är i nuläget inte klargjort om även omklädningsrum och reception kommer att påverkas av ombyggnationen och därmed inte kunna vara öppna. Om detta är fallet så blir effekten på nettokostnaderna troligen betydligt större.

Hyreskostnader

Hyreskostnaderna utgör en väsentlig del av nämndens budget och har stor påverkan på de ekonomiska förutsättningarna. Utvecklingen av hyreskostnaderna påverkas till stor del av kostnadsutvecklingen inom fastighetskontorets underhåll och drift av idrottsfastigheterna, samt av den investeringsvolym som beslutas för nybyggnation och upprustning av anläggningarna.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Investeringar i idrottsanläggningarna har varit relativt omfattande under senare år. I kommunfullmäktiges budget för 2012 anges den långsiktiga investeringsramen för idrottsanläggningar till 190 mnkr per år. Idrottsnämndens möjligheter att inrymma de ökade hyreskostnader som investeringarna medför kan dock begränsa den möjliga investeringstakten, och det är viktigt att tydliga förutsättningar finns för finansiering av ökade hyreskostnader.

Hyreskostnaderna för de anläggningar som överfördes till fastighetsnämnden 2011 uppgår till 224,3 mnkr under 2012. Enligt fastighetskontorets hyresberäkningar ökar idrottsnämndens hyreskostnader, exklusive Forsgrénsska badet och Sjöstadshallen, till totalt 251,8 mnkr 2013, 269,2 mnkr 2014 och 281,5 mnkr 2015. Det innebär en sammanlagd ökning av berörda hyror med 57,2 mnkr under budgetperioden.

Pågående och planerade projekt som avslutas under perioden medför, på grund av ökade kapitalkostnader inom fastighetsnämnden, efter att hänsyn har tagits till minskade kostnader för befintliga anläggningar, en beräknad ökning med 25,6 mnkr 2013, 42,5 mnkr 2014 och 54,5 mnkr 2015 jämfört med 2012 års budget. Av ökningen från och med 2014 avser 4,2 mnkr ökade kapitalkostnader på grund av en av fastighetsnämnden begärd utökning av investeringsramen för idrottsinvesteringar om cirka 50 mnkr. Utöver ökade kapitalkostnader innebär fastighetskontorets hyresunderlag ökade kostnader om 1,9 mnkr 2013, 2,4 mnkr 2014 och 2,7 mnkr 2015, jämfört med budget 2012, på grund av ökade kostnader för fastighetsdrift, felavhjälpande underhåll och overheadkostnader.

I den beräknade hyresökningen ingår hyra för den nya Engelbrektshallen från och med hösten 2013 med 3,1 mnkr, vilket motsvarar en årshyra om 9,8 mnkr från och med 2014.

Fastighetsunderhåll

I augusti 2010 fastställde idrottsnämnden en långsiktig underhållsplan för idrottsanläggningarna. Planen utgör ett underlag för prioritering av underhållsåtgärder i anläggningarna, och avsikten var att planen skulle revideras regelbundet. Det är förvaltningens ambition att den långsiktiga underhållsplanen ska revideras i samarbete med fastighetskontoret, så att en gemensam planering och prioritering av nödvändiga åtgärder utarbetas där både det yttre och inre underhållsbehovet beaktas. De faktorer som påverkar den långsiktiga planeringen är bland annat åldersstrukturen i anläggningsbeståndet, ett ökat nyttjande som medför ökat slitage och anläggningarnas installationstäthet.

Flera av de större idrottsanläggningarna uppfördes på 1960- och 1970-talet. Utöver det ansvar för byggnaderna som ingår i fastighetsnämndens ansvar för det yttre underhållet, medför åldersstrukturen även ett ökat underhållsbehov av tekniska installationer och inre ytskikt, vilket ligger inom idrottsnämndens ansvar. De tekniska installationerna, som till exempel vattenreningsanläggningar i stadens simhallar och bassängbad och kylanläggningar på idrottsplatser, har redan uppnått eller börjar närma sig sin tekniska livslängd. En stor del av det felavhjälpande un-

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

derhållet avser simhallarnas vattenreningsanläggningar, och åtgärder genomförs kontinuerligt för att klara gällande gränsvärden för vattenkvalitet. Det höga nyttjandet av anläggningarna, som är en viktig del i nämndens ekonomiska förutsättningar, medför också ett kraftigt slitage på inre ytskikt som golv och väggar i omklädningsrum och på verksamhetsytor.

En mer genomgripande upprustning av Farsta sim- och idrottshall avslutas under 2012, och planering för fortsatt genomförande av tidigare beslutad upprustning av sim- och idrottshallarna i Åkeshov, Vällingby och Västertorp pågår.

Upprustningsprojekten är omfattande och planeringsprocessen är tidskrävande, vilket har inneburit att den beräknade tiden för genomförande har förskjutits. Med erfarenhet av den pågående upprustningen av Farsta sim- och idrottshall har kostnaderna visat sig bli väsentligt högre än tidigare beräknat, vilket bland annat medför osäkerhet om när i tiden de planerade upprustningarna kan genomföras. Förskjutningarna riskerar att medföra kraftigt ökade underhållskostnader för att anläggningarna ska kunna fortsätta hållas i drift fram till dess att mer omfattande åtgärder kan genomföras.

Utöver de anläggningar där planering av kommande upprustning har påbörjats finns omfattande behov även i övriga simhallar och i de tempererade bassängbadet. För att underhållet av installationerna ska kunna hållas på en acceptabel nivå är det viktigt att planerade större upprustningsåtgärder inom fastighetsnämndens investeringsbudget, bland annat i Högdalens sim- och idrottshall och vid bassängbadet, kan genomföras under planeringsperioden.

Förvaltningen har tidigare redovisat att det är viktigt att underhållsbudgeten långsiktigt kan utvecklas i takt med underhållsbehovet och byggkostnadsutvecklingen. I den långsiktiga underhållsplanen beräknades det årliga underhållsbehovet till cirka 65 mnkr i 2010 års prisnivå, för både yttre och inre underhåll. På längre sikt kan en för låg nivå resultera i ett successivt ökande eftersatt underhåll, varför det är viktigt att anslaget kan utökas i nivå med prisutveckling och beräknat behov. Idrottsnämndens ekonomiska förutsättningar under senare år har inte medgivit någon utökning av fastighetsunderhållet. Förvaltningen har tvärt om tvingats innehålla underhållsmedel för att balansera bland annat höga kostnader för snöröjning och osäkra verksamhetsintäkter, trots att ambitionen har varit att hålla en acceptabel underhållsnivå.

När ansvaret för idrottsfastigheterna överfördes till fastighetsnämnden höjdes nivån för det yttre underhållet jämfört med den nivå som idrottsnämnden tidigare har kunnat rymma inom ram. I budget 2012 tillfördes idrottsnämnden 10,0 mnkr vilket möjliggjorde en ökning av fastighetsnämndens underhållsnivå för det yttre underhållet.

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 budget IDN
47,2	49,8	55,7	47,5	55,5	35,5	36,6	41,3

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

I tabellen visas bokförda kostnader (mnkr) för fastighetsunderhåll för åren 2005-2011. De redovisade kostnaderna för åren 2005-2010 avser hela fastighetsunderhållet, inklusive den del där ansvaret från och med 2011 överfördes till fastighetsnämnden. Från och med 2011 avser kostnaderna endast inre underhåll och underhåll av tekniska installationer. För 2010 minskades nämndens budget för underhåll med 10,0 mnkr, samtidigt som förvaltningen omfördelade medel för snöröjning, driftkemikalier med mera till övrig driftbudget, vilket förklarar den stora minskningen mellan 2009 och 2010. För 2012 redovisas budgeten för fastighetsunderhåll inom idrottsnämndens ansvar. Totalt för fastighetsnämnden och idrottsnämnden har cirka 59 mnkr reserverats för underhåll av idrottsanläggningarna under 2012.

3.2 Investeringar

Förvaltningens förslag till investeringsplan för budgetperioden avser dels idrottsnämndens egen budget för bland annat inventarier och maskiner, dels ett prioriterat förslag till idrottsinvesteringar inom fastighetsnämndens budget.

Idrottsnämndens anläggningar bör ses som en samlad resurs för stadens invånare. Huvuddelen av nyttjandet är inte lokalt förankrat i enbart respektive stadsdel, och förvaltningen anser därför att jämförelser av tillgången till idrottsanläggningar i prioriteringssammanhang inte bör göras i områden som är mindre än innerstaden, söderort respektive västerort. Redovisade jämförelser utgår därför från dessa tre områden och utifrån idrottsnämndens prioriterade målgrupp, barn och ungdomar under 20 år.

Nedan redovisas folkmängden i Stockholm i åldrarna 0-19 år under åren 2003-2010, prognos för 2020 samt procentuell fördelning per geografiskt område och prognostiserad förändring mellan 2010 och 2020. Uppgifterna är hämtade från "Statistisk årsbok för Stockholm 2012".

Folkmängd 0-19 år	2003	2007	2010	Prognos	Procent per område	Prognos	Ökning
				2020		ökning	procent
Innerstaden	41 865	46 275	50 942	59 881	28,1%	8 939	17,5%
Söderort	61 861	66 348	72 427	86 448	40,6%	14 021	19,4%
Västerort	52 996	55 109	57 320	66 796	31,3%	9 476	16,5%
Hela staden	156 722	167 732	180 689	213 125	100,0%	32 436	18,0%

Mellan åren 2003 och 2010 ökade antalet barn och ungdomar i målgruppen med cirka 15 procent. Prognosen för 2020 visar en ökning med cirka 18 procent i jämförelse med 2010, och jämfört med 2003 beräknas antalet barn och ungdomar öka med cirka 36 procent fram till år 2020. Ökningen motsvarar drygt 56 000 barn och ungdomar, som inom ramen för skola, föreningar eller på eget initiativ ska ges möjlighet att nyttja idrottsnämndens anläggningsutbud. Den kraftiga ökningen kommer att medföra en fortsatt ökad efterfrågan på nämndens anläggningar. Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Enligt statistiken per den 31 december 2010 bor 28 procent av invånarna i åldrarna 0-19 år i innerstaden, 40 procent bor i söderort och 32 procent i västerort. Den beräknade ökningen är störst i söderort, men även innerstaden och västerort beräknas procentuellt sett att öka i samma omfattning.

I tabellen nedan visas planerad fördelning av ett urval av nämndens anläggningar per anläggningskategori och område vid utgången av år 2012.

Anläggningskategori	Innerstaden	Söderort	Västerort	Totalt
Fullstora idrottshallar (Spelmått 20x40 meter)	3	7	1) 5	15
Idrottshallar (Spelmått 18x36 meter)	1	7	0	8
Simhallar	5	8	2) 6	3) 19
Idrottsplatser	8	12	7	27
Konstgräsplaner	19	27	21	67

1) = varav tre provisoriska idrottshallar, två på Farsta IP och en på Skarpnäcksfältet
2) = varav 3 skolbad
3) = varav 1 skolbad

Förvaltningens ambition är att förutsättningarna ska vara så jämlika som möjligt när det gäller tillgången och närheten till idrottsanläggningar i stadens olika delar. Den begränsade marktillgången och andra planeringsförutsättningar medför dock att det är svårt att öka antalet anläggningar i innerstaden, främst när det gäller ytkrävande utomhusanläggningar, men även när det gäller att uppföra nya idrottshallar. Det är en förklaring till att andelen anläggningar i relation till målgruppens storlek är större i söderort och västerort än i innerstaden.

Enligt förvaltningens förslag till investeringsplan planeras 7-8 nya fullstora idrottshallar uppföras under 2013-2018. Byggnationen av Engelbrekts hallen pågår och hallen beräknas stå färdig hösten 2013. För närvarande pågår en konkurrenspräglad dialog mellan olika intressenter, inom ramen för LOU, om uppförande av en dubbelidrottshall på Stora Mossens IP. Om den föreslagna utbyggnaden av idrottshallar kan genomföras kommer tillgången till fullstora idrottshallar totalt i staden att förbättras något i relation till målgruppens beräknade storlek 2019 jämfört med dagens situation.

Förvaltningen har i uppdrag att försöka öka tillgängligheten för inomhusidrotterna, och ser därför över möjligheterna att bygga enklare och billigare idrottshallslösningar. De två tillfälliga hallar som uppfördes i Farsta under 2011 kan tjäna som ett exempel för hur det kan göras. Förvaltningen kommer i ett särskilt ärende till nämnden att presentera förslag till hur nybyggnation av enklare hallar kan genomföras, men kommer även att se över möjligheterna till att exempelvis hyra in och ställa om före detta industrilokaler eller liknande byggnader till idrottsändamål.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Under flerårsperioden planeras antalet konstgräs fotbollsplaner öka med ytterligare tio planer i jämförelse med de knappt 60 planer som finns i slutet av 2012. Av de tio konstgräsplanerna är fem kopplade till exploatering av idrottsmark. Fortsatt satsning på konstgräsplaner beräknas leda till en ökning av den bokningsbara tiden, vilket möjliggör ökat nyttjande och ger bättre förutsättningar för fotbollsforeningarnas verksamhet.

Idrottsnämndens investeringar

Idrottsnämndens budget för investeringar i maskiner och inventarier uppgår under budgetperioden till 10,0 mnkr per år.

Trots att förvaltningen under de senaste åren har gjort relativt stora satsningar på utbyte av maskiner och inventarier, är det viktigt för driften av anläggningarna att skötselmaskiner och verksamhetsutrustning successivt kan bytas ut och moderniseras. Vid utbyte av maskiner och bilar är det också viktigt att de nya fordonen uppfyller stadens miljökrav. Förvaltningens maskinpark är relativt gammal, och viss utrustning måste bytas kontinuerligt för att en kvalitativt acceptabel nivå ska kunna hållas för de aktiviteter som bedrivs på anläggningarna. Om utrustningen inte kan bytas regelbundet, och leasing inte är ett möjligt alternativ, medför den äldre maskinparken, förutom svårigheter i verksamhetsdriften, även ökande kostnader för reparationer och underhåll.

Ett av förvaltningens prioriterade uppdrag är att utveckla förutsättningarna för fler att utöva friluftaktiviteter. Ett ökat intresse hos kommuninvånarna under senare år för motionsidrott i naturmark har inneburit målmedvetna satsningar i upprustade och nyanlagda motions- och skidspår och anläggande av utegym. Förvaltningen har i sin långsiktiga investeringsplan en ambition att fortsätta utvecklingen av möjligheterna till ett rörligt friluftsliv i bland annat Ågesta friluftsområde och i Nackareservaten.

I budget 2012 gav kommunfullmäktige idrottsnämnden i uppdrag att tillsammans med Stockholms båtclubbar minska problemet med miljögifter som härstammar från bottenfärger och rengöring av båtar genom att tillse att spolplattor uppförs vid vissa upptagningsplatser för båtar. Därutöver har idrottsnämnden i uppdrag att iordningställa latrintömningsstationer för fritidsbåtar på olika strategiska båtområden.

För att nämnden ska ha förutsättningar att genomföra dessa uppdrag, samt att fortsätta utvecklingen för ökade friluftaktiviteter och att kontinuerligt kunna byta ut maskiner och inventarier, föreslår förvaltningen att idrottsnämndens investeringsbudget utökas med 10,0 mnkr till totalt 20,0 mnkr per år från och med år 2013.

Kapitalkostnader

I mars 2012 uppgår nämndens anläggningstillgångar till totalt 165,5 mnkr. Idrottsnämndens investeringsbudget för anskaffning av inventarier och maskiner uppgår till 10,0 mnkr årligen under budgetperioden. Nämnden har inget särskilt anslag för kapitalkostnader, utan kostnaderna ska rymmas inom driftbudgeten. Under 2012

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

beräknas kapitalkostnaderna för befintliga anläggningar och nyanskaffning av inventarier uppgå till 26,6 mnkr. Kostnaden beräknas därefter att minska i takt med gjorda avskrivningar.

Den utökning av investeringsbudgeten från 10,0 mnkr till 20,0 mnkr som föreslås beräknas medföra ökade kapitalkostnader om cirka 1,0 mnkr årligen. De ökade kapitalkostnaderna kan, förutom år 2014, inrymmas utan utökning av anslaget genom att kapitalkostnaderna för befintliga anläggningar successivt minskar.

Idrottsinvesteringar inom fastighetsnämndens budget

Förvaltningen redovisar fortsatta behov av nyinvesteringar samt upprustning och modernisering av idrottsanläggningarna. I budget för 2012 uppgår den angivna ramen för investeringar i idrottsanläggningar till 255 mnkr, men på grund av förskjutningar inom pågående projekt uppgår den godkända investeringsvolymen till cirka 318 mnkr under året. För åren 2013-2018 är planeringsramen 190,0 mnkr per år. Enligt förvaltningens förslag har planerade upprustningsprojekt, pågående och planerade nyinvesteringar samt exploateringsprojekt rymts inom ram. Den planerade fortsatta upprustningen av sim- och idrottshallarna ligger i planeringen utöver den normala nivån för idrottsinvesteringar. Även förslag till förbättrade träningsmöjligheter för Djurgården IF fotbollsförening, som föreslås ske i samarbete med staden på Storängsbotten på Östermalm, redovisas utanför nämndens normala nivå.

Upprustning, reinvestering, modernisering och nyproduktion inom ram

Under den närmaste treårsperioden, 2013-2015, kommer byggnationen av Engelbrektshallen att avslutas. Bland större projekt som planeras under denna period kan nämnas upprustning och modernisering av Vanadisbadet och Bredängs bad och idrottshall, samt uppförande av en ny idrottshall i Sjöängsområdet i Älvsjö. Konkurrenspräglad dialog, inom ramen för LOU, pågår för uppförande av en dubbelidrottshall på Stora Mossens idrottsplats. Dialogen kommer bland annat att utmynna i om staden själv ska investera i byggnationen eller om hallen ska uppföras av en extern intressent och att staden därefter hyr hallen.

Under 2011 gjordes en omfattande utredning av den tekniska konditionen för vattenrening, ventilation med mera i mindre simhallar och bassängbad. Utredningen påtalar omfattande brister vid flera av de mindre simhallarna och de tempererade utebassängbaden. Även miljöförvaltningen har i samband med analys av badvattenprover påpekat för förvaltningen att förbättringsåtgärder måste genomföras inom badvattenreningen. Om åtgärder inte vidtas kan förvaltningen tvingas stänga vissa badanläggningar. Förvaltningen har under planeringsperioden prioriterat medel för upprustning av de badanläggningar där vattenreningsanläggningarna är i sämst kondition.

Under den kommande treårsperioden kommer förutom upprustning av befintliga konstgräsplaner även nya konstgräsplaner att iordningställas på Kaknäs BP, Tanto BP, Kärrtorps IP och Årsta IP. På Östermalms IP planeras en förstärkning av kyl-

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

kapaciteten samt byggnation av ett nytt förråd/garage. På Gubbängens IP, Mälarhöjdens IP och Grimsta IP föreslås en förstärkning av omklädningskapaciteten.

På Enskede ridanläggning planeras för en ny garage- och förrådsbyggnad och på Farsta ridanläggning en ny omklädningsdel samt viss ombyggnad av befintligt ridhus. Förvaltningen föreslår även en fortsatt successiv upprustning av anläggningen på Stora Sköndal.

Exploateringsprojekt

Stockholm är en stad i stark tillväxt och behovet av ändamålsenliga idrotts-, friluft- och motionsanläggningar är redan stort och förväntas öka inom kommande planeringsperiod. Idrottsförvaltningens roll att bevaka invånarnas och föreningarnas behov av dessa anläggningar i stadens planeringsprocesser ska inte undervärderas. Det är viktigt att förvaltningen deltar redan i tidiga skeden när det gäller planering av stadsdelsförnyelse och förtätningsbyggnation. Förvaltningens ambition är att stadens mark ska användas på ett optimalt sätt och ett nära samarbete med övriga förvaltningar och bolag är en förutsättning för detta arbete. Under senare år har exempelvis fullstora idrottshallar kunnat byggas i anslutning till skolor, och förvaltningen har haft ett aktivt samarbete med exploateringskontoret i stadens övergripande uppdrag att bygga fler bostäder. Diskussioner och konkreta planer finns för fortsatt nyttjande av idrottsmark för bostadsbyggnation mot att fullgod ersättning erhålls. I föreliggande flerårsprogram redovisas främst ett antal bollplaner som är föremål för bostadsexploatering. Kompensationen föreslås i anläggande av konstgräs fotbollsplaner på intilliggande grusfotbollsplaner. I budgetunderlaget beräknas preliminärt att vissa ersättningsinvesteringar, där staden exploaterar befintlig idrottsmark, delvis ska finansieras inom exploateringsnämndens budget. Modellen utgår från en ett till ett-modell, som innebär att idrottsnämnden blir kompenserad för den infrastruktur som tas i anspråk, medan den önskade uppgraderingen inryms inom ramen för idrottsinvesteringar.

Upprustning av sim- och idrottshallar

Upprustningen av Farsta sim- och idrottshall som avslutas under 2012 är den första som genomförs av den planerade upprustningen av sim- och idrottshallar som kommunfullmäktige fattade inriktningsbeslut för i mars 2010. På grund av att projektet har fördyrats jämfört med inriktningskalkylen kommer ett reviderat inriktningsbeslut för upprustningen av sim- och idrottshallarna att föreläggas kommunfullmäktige under året. Programarbetet inför den planerade upprustningen och moderniseringen av Åkeshovs sim- och idrottshall pågår. Föreslagen byggstart för upprustningen är maj 2014 och byggtiden bedöms till cirka två år.

I avvaktan på ny politisk prövning i samband med det reviderade inriktningsbeslutet redovisas planerad upprustning av sim- och idrottshallarna i Vällingby och Västertorp utanför ram, trots att det preliminära totala beloppet för de fyra simhallarna väsentligt överstiger kommunfullmäktiges budgetram för projekten. Planeringen för de kvarvarande anläggningarna fortsätter, och i avvaktan på fortsatta beslut planerar förvaltningen att under 2013 påbörja programarbetet för upprust-

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

ning och modernisering av Vällingby sim- och idrottshall. Planerad byggstart är då våren 2016 och bedömd byggtid är cirka ett och ett halvt år. Under 2015 planeras preliminärt att programarbetet för Västertorps sim- och idrottshall kan påbörjas. Byggstarten uppskattas till våren 2017 med ett färdigställande under sommaren 2018.

Specifikation av förslag till idrottsinvesteringar inom fastighetsnämndens budget redovisas i *bilaga 2*.

3.2.1 Prioriteringsgrunder

Från och med 2011 överfördes ansvaret för idrottsfastigheterna till fastighetsnämnden, medan idrottsnämnden fortfarande ansvarar för prioritering av ny- och ombyggnad samt upprustning av anläggningarna.

Prioritering av större planeringsprojekt har gjorts enligt stadens modell för beslutsstöd. Pågående projekt ingår inte i underlaget. Projekten har poängsatts utifrån uppfyllelse av mål och översiktsplanens strategier samt ett antal kriterier som resultatpåverkan, driftkostnadskonsekvenser, risker, projektberoenden och tidsmässig planering. Prioriteringen redovisas i *bilaga 3*.

Den prioritering som har gjorts enligt underlaget för investeringsstrategin har kompletterats med mindre projekt, hänsyn till ackumulerad efterfrågan, befolkningsprognos samt övrigt upprustnings- och moderniseringsbehov. Utifrån dessa grunder har följande anläggningar och åtgärder prioriterats under den kommande treårsperioden:

- Upprustning och modernisering av sim- och idrottshallarna i Åkeshov, Vällingby och Västertorp
- Upprustning av vattenreningsanläggningar
- Upprustning och modernisering av idrottsplatser och bollplaner
- Nya idrottshallar
- Säkra anläggningsbeståndet i stadsförnyelseområden

3.2.2 Konsekvensanalys och risker

För prioritering av investeringar i idrottsanläggningar, där enbart satsningar i idrottsanläggningar ställs mot varandra, är stadens modell för underlag till beslutsstöd inte tillräckligt utslagsgivande. Satsningarna uppfyller i huvudsak ett målområde, samtliga projekt är olönsamma och har negativa driftkostnadskonsekvenser. I princip är det uppfyllelsen av översiktsplanens strategier som skiljer ut vissa projekt.

Att ställa behovet av upprustning av ett äldre anläggningsbestånd mot behovet av nya anläggningar innebär svåra övervägningar. Ska bevarande av en anläggning i ett äldre bostadsområde prioriteras framför bra förutsättningar för invånarna i en ny stadsdel? Ska idrottsanläggningarna betraktas som lokala eller få sin geogra-

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

fiska placering utifrån att de ska planeras för en regional användning? Även avvägningar mellan innerstaden och ytterstaden är svåra.

3.2.3 Måluppfyllelse

Investeringar i stadens idrottsanläggningar bidrar främst till att uppfylla målet att stockholmarna ska vara nöjda med kultur- och idrottsmöjligheterna i Stockholm. Flera projekt, främst byggnation av nya idrottshallar, bidrar även till målet att skolor i Stockholm ska ge barn vad de behöver för att lära och utvecklas.

Förvaltningens planering följer ambitionen att sprida investeringar i idrottsanläggningar geografiskt, och följer även intentionerna i översiktsplanen att stärka utsedda tyngdpunkter och stadsdelsutvecklingsområden. Tyngdpunkterna har i syfte att utveckla områden som av ett eller annat skäl stannat upp i sin utveckling. När tyngdpunkterna stärks, genom bland annat byggande av bostäder och arbetsplatser med mera, ska även utbudet av olika idrottsanläggningar utvecklas. Förvaltningen ska också bevaka att redan etablerade äldre stadsdelar i innerstaden får ta del av anläggningsutvecklingen.

4. Övriga redovisningar

Taxor och avgifter

En redovisning av taxor och avgifter lämnas i det blankettunderlag som återfinns i bilaga 1.

Utvecklingsmodellen

Kommunfullmäktige har fattat beslut om en för staden gemensam utvecklingsmodell för IT-baserad verksamhetsutveckling. Modellen följer stadens budgetprocess och innebär att nämnderna i sina budgetunderlag kan ansöka om budgetmedel för kommande år.

Idrottsnämnden kommer att ansöka om 3,5 mnkr för att utveckla en digital lösning, som gör det enklare att nå fram med information om fritidsaktiviteter till vuxna med utvecklingsstörning som bor i gruppboenden. Syftet är att underlätta processen från aktörer inom fritidsverksamhet, via fritidsutvecklare på idrottsförvaltningen, till personalen på gruppboenden och slutligen till de boende. Syftet är också att de boende ska få informationen tydligare och mer logiskt presenterad med större förutsättningar att vara delaktiga i beslut om aktiviteter.

5. Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Från och med den 1 januari 2011 har ansvaret för idrottsfastigheterna överförs till fastighetsnämnden och idrottsnämnden är hyresgäst i stadens anläggningar för id-

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

rott och motion. Förvaltningen har därutöver hyresavtal med ett antal externa fastighetsägare, bland annat Rikspolisstyrelsen, Micasa och Akademiska Hus.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av faktorer som förändrar behovet av lokaler

Efterfrågan på idrottsförvaltningens anläggningar är stor från föreningar, skolor och allmänhet och kan i många fall inte tillgodoses fullt ut. Eftersom flera olika idrotter börjar bli åretruntsporter har efterfrågan på tider från icketraditionella inomhusidrotter i fullstora idrottshallar ökat kraftigt de senaste åren. Vidare har efterfrågan på fler konstgräs fotbollsplaner ökat. Vid utgången av 2011 hade förvaltningen 57 konstgräs fotbollsplaner att erbjuda, och under 2012 och 2013 planeras för ytterligare planer.

Det är också angeläget att gamla anläggningar rustas upp, det gäller bland annat flera av förvaltningens sim- och idrottshallar. Upprustning och modernisering av flera äldre idrottsplatser kommer också att behövas framöver. Förvaltningen har genomfört en större utredning av de mindre simhallarnas och tempererade utebassängbadens tekniska installationer, och utredningen visar ett stort behov av att förbättra vattenreningsanläggningarna på flera mindre simhallar och temperade utebassängbad.

Föreningslivet efterfrågar även flera specialanläggningar som till exempel gymnastikhallar och fotbollshallar.

I samband med att stadens befolkning växer och nya stadsdelar tillkommer måste även nya idrottsanläggningar anläggas inom dessa områden. Fullstora idrottshallar är en anläggningstyp som det råder stor brist på, och planer finns för uppförande av flera fullstora hallar med en god geografisk spridning. Även anläggning av nya idrottsplatser kan bli aktuellt för att ge invånare i nya planerade bostadsområden goda möjligheter till idrottsutövning.

Träffstugan, som är en fritidsverksamhet för funktionsnedsatta, verkar i dag i lokaler i Skarpnäck. Det är angeläget att finna nya, mer tillgängliga lokaler för att kunna integrera verksamheten och dra fördel av förvaltningens idrottslokaler för aktiviteter. Träffstugan arbetar också för att besöksgruppen ska synas mer och ta större plats i samhället, ett arbete som försvåras av lokalens otillgängliga placering. Det är även ytterst besvärligt att ta sig till lokalen med kommunala färdmedel. Hänsyn till dessa faktorer bör tas vid val av nya lokaler.

5.3 Kapacitet

Staden förvaltar över stora lokalresurser, vilka ska utnyttjas så effektivt som möjligt. Förvaltningen samarbetar inom flera områden med utbildningsförvaltningen och kulturförvaltningen. Efterfrågan från idrottsföreningarna varierar beroende på de förutsättningar som finns i respektive idrottshall eller skolgymnastiksal. Nyttjandegraden är mycket hög i idrottshallarna medan den varierar mer i de mindre skolgymnastiksalarna.

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Nyttjandegraden för konstgräsplanerna är mycket hög. Planerna används maximalt under dagtid av skolorna och av föreningslivet under kvällar och helger. Fotbollsspel och träning på konstgräsplanerna förekommer kontinuerligt året runt när väderet så tillåter.

Förvaltningen bedömer att lokalkapaciteten för närvarande är för låg i förhållande till efterfrågan när det gäller idrottshallar och konstgräsplaner. Förvaltningen kan för närvarande inte heller tillfredsställa tillgodose den efterfrågan som finns på olika specialanläggningar, i första hand gymnastik- respektive fotbollshallar. Antalet inomhusbad beräknas motsvara behovet, även om de planerade upprustningarna under de närmaste fyra till sex åren kommer att medföra störningar som är kännbara för både skolor och föreningsliv.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Stockholm är en stad i stark tillväxt. Befolkningen ökar i stor omfattning, vilket ställer krav på att fler bostäder byggs. Idrottsnämnden har vid ett antal tillfällen godkänt att idrottsmark har exploaterats för bostadsändamål under förutsättning att fullgod kompensation erhållits i form av nya eller upprustade anläggningar. Exploatering av idrottsmark har medfört att bostäder har kunnat byggas och befintligt anläggningsutbud kvalitetsmässigt har kunnat utvecklas utan att nyttjandet har reducerats, vilket har givit en optimal användning av stadens mark. Exploatering av idrottsmark har inneburit att anläggningsbeståndet har förändrats, och den utvecklingen förväntas fortsätta kommande år.

Förvaltningens administrativa lokaler utgörs av huvudkontoret på Kungsholmen, som i april 2012 flyttar till nya lokaler i Älvsjö. Lokalerna på Fleminggatan har cirka 95 arbetsplatser på en yta om totalt 3 264 kvadratmeter. Hyreskostnaden, inklusive el, uppgår till 6,7 mnkr. De nya lokalerna i Älvsjö inrymmer samma antal arbetsplatser, har en yta om totalt 2 361 kvadratmeter, och hyreskostnaden uppgår till cirka 3,8 mnkr. Utöver huvudkontoret finns mindre administrativa lokaler, bland annat på Stadion och Östermalms idrottsplats, som upplåts till externa hyresgäster.

5.5 Kostnadsutveckling

Nämndens totala hyreskostnader för lokaler uppgår till 263,3 mnkr under 2012. I tabellen nedan redovisas den beräknade förändringen av hyreskostnaderna under åren 2012-2015 (mnkr).

	2012	2013	2014	2015
Hyra FSN Forsgréniska badet och Sjöstadshallen	11,2	11,2	11,2	11,2
Hyra FSN anläggningar som överfördes 2011 och 2012	224,3	251,8	269,2	281,5
Externt förhyrda anläggningar	23,1	23,1	23,1	23,1
Förvaltningskontor 1)	4,8	4,0	4,0	4,0

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Summa lokalkostnader	263,4	290,1	307,5	319,8
<i>Förändring jämfört med 2012</i>		<i>26,7</i>	<i>44,1</i>	<i>56,4</i>

1) Preliminärt belopp 2013-2015

Förändring av hyreskostnaderna beräknas främst för hyror till fastighetsnämnden där ökade kapitalkostnader för pågående och planerade investeringar medför relativt kraftiga hyresökningar de närmaste åren. För de anläggningar som överfördes 2011/2012 beräknas hyrorna öka med 27,5 mnkr 2013, 44,9 mnkr 2014 och 57,2 mnkr 2015 jämfört med budget 2012. Från och med september 2013 ingår en beräknad tillkommande årshyra för den nya Engelbrektshallen om 9,8 mnkr.

Den 1 april 2012 flyttar förvaltningskontoret från Fleminggatan 8 till Götalandsvägen 230 i Älvsjö. Flytten beräknas medföra minskade hyreskostnader men helårseffekt uppnås först under 2013.

För externt förhyrda anläggningar samt Forsgrénska badet och Sjöstadshallen, som förhyrs av fastighetsnämnden sedan tidigare, beräknas inga förändringar utöver normal prisutveckling.

Bilagor

- Bilaga 1 SLK-blanketter (IdN)
- Bilaga 2 Idrottsinvesteringar 2013-2019 FSN

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

- Bilaga 3 Underlag beslutsstöd investeringsstrategi 2013-2015

Underlag för budget 2013 med inriktning 2014 och 2015

Box 8313, 104 20 Stockholm
Telefon vx 08-508 27 700
idrott@stockholm.se

www.stockholm.se